

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Ert diarienummer: LI2025/01476

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen Uppsala län har den 7 maj 2026 mottagit remiss av Trafikverkets rapport: Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet.

Trafikverket fick den 13 mars 2025 i uppdrag att utreda möjligheten och lämpligheten att införa ett undantag i väglagen (1971:948) som innebär att en vägplan inte behöver upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden och under förutsättning att åtgärden dels är av mindre omfattning, dels utförs inom sammanhängande bebyggelse samt enbart har lokal påverkan på trafiksystemet.

Uppdraget redovisades den 31 augusti 2025.

Länsstyrelsens synpunkter

Sammanfattning

Länsstyrelsen står generellt sett bakom ambitioner om förenklingar av lagstiftningen. Länsstyrelsen anser dock att det krävs en genomgripande översyn av infrastrukturlagstiftningen för att göra den mer lättöverskådlig och för att öka såväl effektiviteten som rättssäkerheten.

Utredningen föreslår en författningsändring av 10 § Väglag med tillägget *"En åtgärd på befintlig väg ska heller inte anses vara byggande av väg om den är av mindre omfattning, omfattas av detaljplan och kommunen tillhandahåller marken enligt 7 §."*

Länsstyrelsen bedömer att konsekvenserna av förslaget sett till miljöbedömningsprocessen är svåra att överblicka. Länsstyrelsen anser även att det krävs en fördjupad analys av behovet av förändringar i parallell lagstiftning innan det är möjligt att bedöma om förslaget är lämpligt att införa.

Miljöbedömningsprocessen

En förutsättning för att kunna tillämpa undantaget är att åtgärden inte har betydande miljöpåverkan.

Förslaget innebär att nya tillvägagångssätt för att bedöma miljöpåverkan införs. Dessa varierar beroende på om åtgärden initierats av Trafikverket eller kommunen. Länsstyrelsen anser att det är oklart hur dessa tillvägagångssätt ska fungera tillsammans med de kriterier som redan finns för att avgöra om en åtgärd medför *betydande miljöpåverkan*.

För att avgöra om en detaljplan medför betydande miljöpåverkan görs en *undersökning* utifrån kriterierna i 5 § miljöbedömningsförordningen. Beslut om huruvida en strategisk miljöbedömning ska tas fram fattas av kommunen, efter samråd med bland annat länsstyrelsen. Den strategiska miljöbedömningen sker på en övergripande nivå där endast betydande miljöeffekter hanteras.

För att avgöra om en utbyggnad av väg medför betydande miljöpåverkan görs en bedömning utifrån 3 kap 8 § vägförordning (2012:707). Beslut om huruvida en specifik miljöbedömning ska tas fram fattas av Länsstyrelsen. Den specifika miljöbedömningen fokuserar på detaljer som i regel leder till konkreta förslag på skyddsåtgärder och försiktighetsmått.

Enligt förslaget kan undantaget enbart tillämpas om åtgärden *inte* medför betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att det är otydligt om bedömningen ska utgå från kriterierna som gäller för den strategisk eller den specifik miljöbedömning. Konsekvenserna av att ändra miljöbedömningsprocessen för undantagna åtgärder har inte analyserats. Länsstyrelsen anser att konsekvenserna av den föreslagna förändringen behöver utredas och hanteras innan förslaget kan genomföras.

Detaljplanekravet

En förutsättning för att kunna tillämpa undantaget är att åtgärden omfattas av detaljplan.

En problematik med den föreslagna regleringen är att undantaget förutsätter att åtgärden omfattas av en detaljplan, samtidigt som *bedömningen* av om undantaget kan tillämpas behöver göras i ett tidigt skede av planeringen. Vid denna tidpunkt har detaljplanen ännu inte tagits fram eller antagits, vilket innebär att det inte går att slutligt konstatera att förutsättningen är uppfylld. Det uppstår därmed en osäkerhet kring vilken planeringsprocess som ska väljas och om vägplan behöver tas fram. Det bör därför tydliggöras när och på vilka grunder bedömningen att *åtgärden omfattas av detaljplan* ska göras.

Olikheter mellan vägplan och detaljplan

En vägplan och en detaljplan har olika syften och innehåll, även om båda är verktyg inom samhällsplaneringen.

En vägplan innehåller detaljerade krav på hur väganläggningen ska utformas, inklusive tekniska lösningar, trafikflöden och säkerhetsaspekter. Dessutom redovisar vägplanen de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som krävs för att minimera störningar och olägenheter från trafiken eller själva anläggningen, till exempel bullerskydd, miljöhänsyn och riskbedömningar.

En detaljplan är ett bredare planeringsverktyg för mark- och vattenanvändning inom ett avgränsat område. Den fastställer huvudprinciper för hur marken ska användas, samt vilka byggnadsregler som gäller. Till skillnad från vägplanen innehåller detaljplanen inte detaljerade krav på utformning av specifika anläggningar eller tekniska skyddsåtgärder för störningar. I stället anger den ramar för vad som får byggas och hur marken får användas, medan genomförandefrågor och skyddsåtgärder ofta hanteras i senare skeden, till exempel i bygglov eller genom särskilda utredningar.

Det framgår av förslaget att detaljplanen kommer att behöva bli mer tekniskt omfattande och detaljerad jämfört med idag och att Trafikverket måste säkerställa att all nödvändig prövning av miljö, omgivningspåverkan och samråd med berörda är tillgodosedd inom ramen för detaljplaneprocessen. Trafikverket föreslår vidare att

Boverket får i uppdrag att utreda de ändringar som kan komma att krävas i PBL.

Förslaget innebär att detaljplanen ska uppnå samma resultat som en vägplan, men kommunen har inte möjlighet att reglera detta genom detaljplanen. Länsstyrelsen anser att det krävs en noggrann genomgång av väglagen och relaterade lagar för att kunna bedöma hur förslaget ska fungera i praktiken. Därför anser Länsstyrelsen att förslaget inte bör införas innan man har undersökt vilka konsekvenser förslaget får för andra lagar. Länsstyrelsen håller med om att Boverket bör få i uppdrag att utreda detta.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Landshövding Stefan Attefall med planhandläggare Erik Myr som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Kristina Jansson och tf. enhetschef Anna Silver medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se